

Granskning av strategisk styrning av den forensiska verksamheten

Internrevisionen

Informationsklass Öppen

Polismyndigheten, myndighetsgemensam rapport, december 2022

Utgivare: Polismyndigheten, Internrevisionen, 106 75 Stockholm
Diarienummer: A678.983/2021, Saknr: 977
Omslagsfoto:
Upplaga: Intrapolis
Datum: 2022-12-15

Innehåll

Innehåll	3
1 Sammanfattning	4
2 Inledning	7
2.1 Syfte och revisionsfrågor	7
2.2 Verksamhet som ingår i granskning och avgränsning	8
2.3 Informationsinsamling och metod	8
2.4 Bedömningsgrunder	8
3 Utgångspunkter strategisk styrning forensiska verksamheten ...	9
4 Resultat från granskningen	11
4.1 Intern styrning	11
4.2 Extern styrning	22
5 Sammanfattande bedömning av revisionsfrågan	23

Bilagor:

Rikspolischefens beslut om åtgärder, 2022-12-13
Åtgärdsplan

1 Sammanfattning

Den forensiska verksamheten ingår som en väsentlig komponent i den brottsutredande verksamheten och är av avgörande betydelse för Polismyndighetens måluppfyllelse.

Internrevisionen har enligt revisionsplanen för 2020 – 2022 granskat och bedömt den interna styrningen och kontrollen avseende den strategiska styrningen av Polismyndighetens forensiska verksamhet. Granskningen har inriktats mot den externa och interna styrningen.

Följande revisionsfråga har ingått i granskningen:

- Är den strategiska styrningen av den forensiska verksamheten ändamålsenlig?

Internrevisionens sammanfattande bedömning är att det finns väsentliga brister i den interna styrningen och kontrollen vad avser den strategiska styrningen av den forensiska verksamheten.

Granskningen av den *externa styrningen* har visat att regering och riksdag på olika sätt har markerat att den forensiska verksamheten är en viktig komponent i Polismyndighetens brottsutredande verksamhet. Enligt 2 b § polislagen (1984:387) ska det inom Polismyndigheten finnas en avdelning Nationellt forensiskt centrum (NFC) som har ett nationellt ansvar för myndighetens forensiska verksamhet. Vidare framgår enligt förordning (2014:1102) med instruktionen för Polismyndigheten att NFC ska ha ansvar för den forensiska processen i myndigheten. Internrevisionens bedömning är att dessa bestämmelser innebär en såväl långtgående som obefogad begränsning av Polismyndighetens möjligheter att självständigt organisera den egna verksamheten. Detta faktum utgör ett hinder för Polismyndigheten att genom egna beslut över tid anpassa sin organisation utifrån nya förutsättningar. Internrevisionen bedömer att denna begränsning kan medföra väsentliga brister i den interna styrningen och kontrollen vilket i sin tur kan riskera att verksamheten inte bedrivs effektivt och enligt gällande rätt.

Vad avser den *interna styrningen* har internrevisionen belyst ett antal faktorer av relevans för Polismyndighetens styrning av den forensiska verksamheten. Granskningen av myndighetens strategiska verksamhetsplan visar att specifika långsiktiga målsättningar och strategiska initiativ saknas för myndighetens forensiska verksamhet. Den forensiska verksamheten förekommer därutöver enbart i ett begränsat antal delmål och nyckelaktiviteter för måluppfyllelse, varav ett antal inbegrips i nyckelaktiviteter relaterat till utredningsverksamheten. De intervjuade är av uppfattningen att den forensiska verksamheten inryms inom den

brottsutredande verksamheten som en av flera väsentliga delar för att uppnå myndighetens mål. Granskningen visar vidare att ansvaret för genomförandet av nyckelaktiviteter relaterat till myndighetens forensiska verksamhet delas mellan NFC, Nationella operativa avdelningen (Noa) samt polisregionerna. Internrevisionen kan konstatera att denna modell innebär att processägare och verksamhetsansvariga parallellt ska omhänderta styr signaler i olika riktningar relaterat till myndighetens forensiska verksamhet. På så sätt formuleras aktiviteter i regionernas strategiska inriktningar enbart från regionala behov och inte utifrån hur respektive processägare formulerar ev. aktiviteter för att ”skapa enhetlighet och kraftsamling i organisationen”. Rådande utmaning att som processägare omhänderta nyckelaktiviteter och därefter formulera aktiviteter blir tydlig i den strategiska inriktningen för NFC där merparten av de aktiviteter som finns beskrivna relaterar till NFC:s verksamhetsansvar. Internrevisionen har i den strategiska verksamhetsplanen därutöver noterat att det saknas specifika indikatorer eller mått för uppföljning av myndighetens forensiska verksamhet. Trots denna avsaknad kan internrevisionen konstatera att det i myndighetens nationella månadsuppföljning, som redovisas i förhållande till Polismyndighetens tre långsiktiga mål, inryms ”indikatorer avseende NFC”. I avsnittet redovisas ärenden och handläggningstid, personprover avseende DNA samt fingeravtryck. Internrevisionen tolkar att indikatorerna för de resultat som presenteras har sitt ursprung i den uppföljning som görs av den forensiska verksamhet som bedrivs inom NFC. Internrevisionen menar att måtten följaktligen inte är framtagna i syfte att visa resultat i förhållande till nyckelaktiviteter i den strategiska verksamhetsplanen. På så sätt begränsas förutsättningarna till samlad uppföljning av myndighetens forensiska verksamhet vilket i sin tur begränsar möjligheterna att följa utvecklingen och ge en bild av måluppfyllelsen. Internrevisionen menar att den forensiska verksamheten inte bör hållas avskild från styrningen av utredningsverksamheten utan istället inrymmas i en sammantagen färdplan. Detta med syfte att mer ändamålsenligt kunna formulera mål, utforma styr signaler och bedöma måluppfyllelse.

Vidare framgår av granskningen att i styrdokument för den forensiska verksamheten uttrycks fler styr signaler för det it-forensiska området än vad som kan iaktas för laborativ forensik och kriminaltekniskt fältarbete. Detta menar internrevisionen medför en obalans i myndighetens sammantagna styrning av den forensiska verksamheten.

Vad avser organisering och ansvarsfördelning är uppfattningen hos de intervjuade att processfördelningen med den forensiska verksamheten avskild från processägarskapet för huvudprocessen UL inte är verksamhetslogisk. Här omnämns bl.a. svårigheter att med grund i en helhetsbild kunna inventera, identifiera och omhänderta kärnverksamhetens sammantagna

behov relaterat till myndighetens forensiska förmåga, t.ex. avseende metodutveckling och utbildning. Ansvarsfördelningen utifrån denna struktur menar internrevisionen inte gynnar myndighetens brottsbekämpande uppdrag och behöver enligt internrevisionen därav vara utformad utifrån den process- och verksamhetslogik som i övrigt tillämpas för att bidra till hög effektivitet.

Tabellen nedan visar att internrevisionens granskning har resulterat i totalt fyra rekommendationer, fördelade utifrån internrevisionens modell för bedömning av brister som presenteras i rapporten.

		Antal
	Mycket väsentlig brist	0
	Väsentlig brist	3
	Mindre väsentlig brist	0

2 Inledning

Granskningen har utförts i enlighet med revisionsplanen för 2020 – 2022.

Den forensiska verksamheten ingår som en väsentlig komponent i den brottsutredande verksamheten och är av avgörande betydelse för Polismyndighetens måluppfyllelse. Effektiv produktion och hög kvalitet vid brottsplatsundersökningar och -analyser är av stor betydelse i utredningsverksamheten. Detta innebär då också ökade krav på den utredande verksamhetens förmåga att tillvarata forensisk kompetens.

Internrevisionens bedömning är att en sammanhållen och ändamålsenlig strategisk styrning av den forensiska verksamheten (laborativ forensik, it-forensik och kriminaltekniskt fältarbete) är betydelsefull för Polismyndighetens möjlighet att nå det långsiktiga målet om framgångsrik brottsbekämpning och uppkläring.

Chefen för Noa är processägare för processen utredning och lagföring (UL)¹ och chefen för NFC är processägare för myndighetens forensiska verksamhet (labb-, fält- och it-forensisk verksamhet)².

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet är att bedöma den interna styrningen och kontrollen avseende den strategiska styrningen av Polismyndighetens forensiska verksamhet.

Målet är att bedöma om verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt enligt myndighetsförordningen (2007:515) 3 §.

Granskningen omfattar en revisionsfråga:

- Är den strategiska styrningen³ av den forensiska verksamheten ändamålsenlig⁴?

¹ Arbetsordningen för Polismyndigheten (PM 2020:26) 3 kap 4 §.

² Arbetsordningen för Polismyndigheten (PM 2020:26) 3 kap 19 §.

³ *Med strategisk styrning avses här: en av grunderna till att lyckas införa en väl fungerande styrning och uppföljning är att ta utgångspunkt i en tydlig strategi. Utan en tydlig strategi att utgå ifrån blir det svårare att översätta strategin till tydliga mål och mått att styra och följa upp. Målsättningen med strategin är att det ska hjälpa organisationen att uppnå sitt syfte – bli framgångsrik eller konkurrenskraftig.*

⁴ Med ändamålsenlig styrning avses här: att Polismyndighetens uppgifts- och ansvarsfördelning för den forensiska verksamheten ska baseras dels på ansvarsfördelning av

2.2 Verksamhet som ingår i granskning och avgränsning

Granskningen har i huvudsak omfattat huvudprocessen UL- och den forensiska processen.

Granskningen har omfattat tre polisregioner (polisregionerna Väst, Bergslagen och Nord), NFC, Noa samt HR-avdelningen. Intervjuer har genomförts med processägare/processledare vid NFC resp. Noa, utvecklingschef Noa, ett urval av funktioner vid HR, biträdande regionspolischefer och chefer för aktuella polisregioners utredningsenheter.

2.3 Informationsinsamling och metod

Inom ramen för granskningen har dokumentanalyser, t.ex. Polismyndighetens strategiska verksamhetsplan, regionala strategiska inriktningar⁵, rapporter och riktlinjer, och intervjuer genomförts.

Granskningen har utförts under perioden december – februari.

Rapporten skickades för sakgranskning i juni 2022 till de respondenter som medverkat i granskningen. Begäran om åtgärdsförslag skickades till NFC och Noa i november 2022. Svar med förslag på åtgärder med anledning av internrevisionens rekommendationer lämnades in i början av december. Åtgärdsplan återges i beslutsbilaga till rapporten.

2.4 Bedömningsgrunder

Internrevisionens iakttagelser, bedömningar och grunder för lämnade rekommendationer framgår av den löpande texten i rapporten. För respektive rekommendation har internrevisionen bedömt bristen vid tidpunkten för granskningen. Internrevisionens bedömning följer nedanstående mall.

process- och verksamhetsansvar i polismyndighetens arbetsordning (AO), dels på polismyndighetens rättsligt reglerade uppdrag att utreda brott.

⁵ De som gällde vid tidpunkten för granskningen.

Bedömning	Beskrivning
Röd - Mycket väsentlig brist	Brist som allvarligt påverkar Polismyndighetens måluppfyllelse enligt instruktion eller regleringsbrev och/eller medför stora negativa konsekvenser för Polismyndighetens verksamhet och/eller innebär att Polismyndigheten inte uppfyller myndighetsförordningens krav på effektivitet, lagenlighet, redovisning och hushållning.
Orange - Väsentlig brist	Brist som påverkar den granskade verksamheten så att uppställda mål inte nås och/eller medför betydande negativa konsekvenser för verksamheten.
Gul - Mindre väsentlig brist	Brist som inte påverkar den granskade verksamhetens måluppfyllelse men som medför negativa konsekvenser för verksamheten.

3 Utgångspunkter strategisk styrning forensiska verksamheten

Med forensisk verksamhet avses laborativ forensik, it-forensik och kriminaltekniskt fältarbete. Den forensiska processen inleds med brottsplatsundersökning och avslutas då ärendet avgörs i domstol⁶.

Regering och riksdag har på olika sätt markerat att den forensiska verksamheten är en viktig komponent i Polismyndighetens arbete med att nå de uppsatta målen för utredningsverksamheten. Statskontoret och Riksrevisionen har granskat NFC, regeringen öronmärker minst 50 miljoner kr för förstärkning av verksamheten vid NFC, i polislagen (1984:387) (PL) och förordning (2014:1102) med instruktion för Polismyndigheten omnämns NFC i särskild ordning⁷.

Enligt PL 2 b § ska det inom Polismyndigheten finnas en avdelning som har ett nationellt ansvar för myndighetens forensiska verksamhet, utför undersökningar och bedriver forskning inom detta område (NFC). Till detta

⁶ Polismyndighetens årsredovisning 2021, sidan 104.

⁷ Redan i tilläggsdirektiv (Dir. 2013:121) till Genomförandekommittén för nya Polismyndigheten bestämde regeringen att dåvarande Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL) ska ingå i Polismyndigheten och bilda en egen avdelning på nationell nivå samt att avdelningen ska ges ett huvudansvar för den forensiska processen i Polismyndigheten och benämnas Nationellt forensiskt centrum (NFC).

kommer att det enligt instruktionen för Polismyndigheten är NFC som ska ha ansvar för den forensiska processen i myndigheten.

Polismyndighetens styrmodell och styrfilosofi präglar såväl den strategiska styrningen som verksamhetsplanering och uppföljning. Polismyndighetens styrmodell anger översiktligt hur regeringens uppdrag omsätts till verksamhet och syftar till att ge förutsättningar för en effektiv verksamhet som leder till goda verksamhetsresultat. Modellen omfattas av Polismyndighetens styrfilosofi, de givna förutsättningarna för polisens verksamhet, vision, verksamhetsidé och medarbetare. Därutöver inkluderas strategisk verksamhetsplan (SVP) vilken syftar till att stärka den strategiska styrningen med långsiktiga mål, strategiska initiativ, delmål och nyckelaktiviteter. Utifrån den strategiska verksamhetsplanen ska polisregioner och avdelningar utforma egna strategiska inriktningar. Strategi för utredningsverksamheten, kompetensförsörjningsplan samt plan för utveckling av polisiära metoder och utrustning är ytterligare styrdokument som omnämns vara av strategisk karaktär med avgörande betydelse för styrningen inom respektive område.⁸

Enligt Polismyndighetens handbok för processansvar⁹ är en process ett avgränsat och återkommande flöde av aktiviteter som utifrån ett givet behov skapar värde för mottagarna. Processansvar innebär ett nationellt ansvar för en viss process inom hela Polismyndigheten samt ansvar för att processen säkerställer att resultat uppnås inom verksamheten. I processansvaret ingår ett antal uppgifter som beskrivs närmare i avsnitt 3 i handboken.

Av Polismyndighetens arbetsordning (AO)¹⁰ framgår att det finns två typer av övergripande ansvar när det gäller ledning och styrning av verksamheten, dels processansvar, dels verksamhetsansvar. Vad som omfattas av processansvar resp. verksamhetsansvar framgår av 3 kap. 3 § och 5 §. Chefen för Noa är processägare för huvudprocessen utredning och lagföring (UL). Av 3 kap. 18 § framgår chefen Noa:s verksamhetsansvar. Enligt 3 kap. 19 § har NFC verksamhetsansvar för verksamheten vid NFC och chefen för avdelningen är tillika processägare för myndighetens forensiska verksamhet. Den forensiska processen är inte en av de processer som enligt 3 kap. 2 § utgör polismyndighetens huvudprocesser. Däremot framgår av Polismyndighetens interna föreskrifter om Polismyndighetens processförteckning¹¹ att processen att utföra kriminaltekniska och forensiska

⁸ Polismyndighetens strategiska verksamhetsplan 2020-2024 (PM 2021:39).

⁹ PM 2019:21.

¹⁰ PM 2020:26, kap. 3.

¹¹ FAP 184-1 framgår att

undersökningar tillhör processgruppen ”Utreda brott” och att processansvaret åligger NFC.

Enligt 2 kap. 31 § finns vid Polismyndigheten en nationell operativ ledningsgrupp (NOLG) som leds av chefen Noa. I gruppen ingår bl.a. de biträdande regionpolischeferna och biträdande chefen för NFC. Enligt Polismyndighetens handbok för processansvar ska NOLG hantera frågor avseende chefen för nationella operativa avdelningens processansvar för bl.a. huvudprocessen UL. Processägaren kan använda forumet för beredning och förankring av processägarens beslut eller som ett led i beredningen inför beslut av rikspolischefen. I vilken utsträckning processägaren för den forensiska processen kan använda forumet för motsvarande ändamål framgår inte av varken AO eller processhandboken.

4 Resultat från granskningen

Inledning

Avsnittet har en tematisk indelning utifrån de områden som varit föremål för granskningen. Inom respektive område redogörs för de huvudsakliga iakttagelser som gjorts åtföljda av bedömning och rekommendationer.

4.1 Intern styrning

Avsnittet belyser ett antal faktorer av relevans för Polismyndighetens styrning av den forensiska verksamheten.

Iakttagelser

Forensisk förmåga

Internrevisionen konstaterar att Polismyndigheten i olika sammanhang pekar på vikten av att ”den forensiska förmågan ska öka”.¹² Vad detta konkret innebär för laborativ forensik, it-forensik och kriminaltekniskt fältarbete beskrivs inte närmare. Genomförda intervjuer leder till slutsatsen att begreppet ”forensisk förmåga” uppfattas omfatta flertalet behov och åtgärder relaterat till utredningsprocessen. Exempelvis inryms forensiska undersökningar, kompetens och metod. Det beskrivs vidare att samtliga delar är beroende av varandra och vikten av ett helhetsperspektiv framhålls

¹² Ett arbete pågår vid Noa med att ta fram en handbok för tillämpning av förmågemodell, A626.692/2021.

särskilt. Internrevisionen har därutöver noterat att det råder viss variation i begreppsapparaten i de styrdokument som inbegriper forensik. Begreppet forensisk förmåga är ett av flera begrepp som internrevisionen uppmärksammat ex. i den strategiska inriktningen för NFC¹³. Därutöver tillämpas i Arbetsordning för Polismyndigheten begreppet ”forensisk verksamhet” och i en av den strategiska verksamhetsplanens nyckelaktiviteter uttrycks behov av en förstärkning av ”den forensiska processen”¹⁴.

Målformulering och centrala aktiviteter relaterat till den forensiska verksamheten

Myndighetens tre långsiktiga mål åskådliggör inriktningen utifrån uppdraget och verksamhetsidéen. Internrevisionen har i sin genomgång av målen noterat att det inte finns någon målformulering specifikt relaterat till myndighetens forensiska verksamhet.

Det långsiktiga målet om ”Framgångsrik brottsbekämpning och uppkläring” tolkas dock av internrevisionen inrymma den forensiska verksamheten som en av de samlade resurserna vid myndigheten för att nå det specifika målet. För att uppnå de långsiktiga målen har strategiska initiativ formulerats som utifrån ett kortare tidsperspektiv utgör de viktigaste nationella prioriteringarna. Med koppling till målet om ”Framgångsrik brottsbekämpning och uppkläring” återfinns fem kortsiktiga mål i form av strategiska initiativ. Inte heller i dessa formuleringar kan internrevisionen utläsa specifika målsättningar för myndighetens forensiska verksamhet.

Relaterat till de kort- och långsiktiga målen preciserar verksamhetsplanen ett flertal delmål och myndighetens mest centrala aktiviteter för måluppfyllelse. Av de totalt 35 nyckelaktiviteter som inryms i den strategiska verksamhetsplanen framgår att två av dessa direkt avser den forensiska verksamheten. För respektive nyckelaktivitet anges huvudansvarig nationell avdelning/polisregion i enlighet med det utpekade processansvaret. I de fall aktiviteten syftar till att skapa enhetlighet och kraftsamling i organisationen anges även de verksamhetsansvariga som ska bidra i genomförandet.

Vad avser nyckelaktiviteterna ” Förstärka den forensiska processen avseende såväl resurs som metodik” och ”Utveckla förmågan till informationsinhämtning för brott med it-relevans avseende teknik och metodik för den forensiska verksamheten” inryms ansvar för genomförandet

¹³ A041.723/2020.

¹⁴ PM 2020:26 och PM 2021:39.

vid NFC och polisregionerna. Utöver dessa nyckelaktiviteter som innefattar forensik finns nyckelaktiviteter som relaterar till utredningsverksamheten.

Internrevisionen anser att även dessa nyckelaktiviteter påverkar viljeinriktningen för den forensiska verksamheten. Ansvar för genomförandet av dessa nyckelaktiviteter återfinns vid Noa och polisregionerna. Sammantaget ger detta en bild av att ansvar för genomförandet av nyckelaktiviteter relaterat till myndighetens forensiska verksamhet delas mellan NFC, Noa samt polisregionerna. Den strategiska verksamhetsplanen preciserar dock inte vem som gör vad för att bidra till måluppfyllelsen utifrån tilldelat process- respektive verksamhetsansvar. Vid intervjuerna framkommer att NFC och Noa i sina roller som processägare är delaktiga i myndighetens diskussioner om den strategiska färdplanen för den forensiska verksamheten.

Styr signaler

Vid genomgången av den strategiska verksamhetsplanen har internrevisionen noterat att styrningen av nyckelaktiviteterna för myndighetens forensiska verksamhet dels har en horisontell riktning (processansvariga) dels en vertikal riktning (verksamhetsansvariga). Denna modell innebär att processägare och verksamhetsansvariga parallellt ska omhänderta styr signaler i olika riktningar relaterat till myndighetens forensiska verksamhet. Med grund i det ansvar som åligger processägare att säkerställa enhetlighet, effektivitet och att resultat uppnås¹⁵ inom verksamheten är internrevisionens uppfattning att modellen begränsar detta åtagande. Denna begränsning medför att de aktiviteter som formuleras i regionernas strategiska inriktningar enbart utgår från regionala behov och inte utifrån hur respektive processägare formulerar ev. aktiviteter för att ”skapa enhetlighet och kraftsamling i organisationen”. Vid de intervjuer som internrevisionen genomfört med polisregionerna framförs uppfattningen att styr signaler i den strategiska verksamhetsplanen relaterat till utredningsverksamheten har ett direkt samband med den forensiska verksamheten.

De intervjuade är av uppfattningen att den forensiska verksamheten inryms inom den brottsutredande verksamheten som en av flera väsentliga delar för att uppnå myndighetens mål. Polismyndighetens strategi för utredningsverksamheten har som syfte att tydliggöra hur utredningsverksamheten ska bedrivas för att vara rättssäker, effektiv och enhetlig¹⁶. Uppfattningen som framförs i samband med intervjuerna är dock att strategin inte ger några specifika styr signaler för den forensiska verksamheten. Ur ett styrningsperspektiv upplevs snarare ett behov av en mer

¹⁵ Arbetsordningen 3 kap. 3 §.

¹⁶ PM 2021:10.

samlad styrning av det brottsbekämpande uppdraget i syfte att minimera risken för att verksamheter bedrivs i stuprör.

I sammanhanget har internrevisionen vid genomläsningen av utredningsstrategin uppmärksammat att ”forensik” utgör en av flera aktiviteter i flödet i en brottsutredning. I den bild som övergripande visualiserar flödet kan dock ”forensik” uppfattas som en avgränsad aktivitet som vidtas i den senare delen av flödet. De efterföljande avsnitten i strategin ger dock en kompletterande beskrivning av hur forensiska åtgärder relaterar till utredningsprocessen i sin helhet, d.v.s. från brottsplats till efterföljande analys av bevis.

Internrevisionen har därutöver iakttagit att det i myndighetens styrdokument av strategisk karaktär uttrycks fler styrsignaler för det it-forensiska området än vad som kan iakttagas för laborativ forensik och kriminaltekniskt fältarbete.¹⁷ Detta mönster är även återkommande i kategorin riktlinjer vilka enbart återfinns för den it-forensiska verksamheten. Internrevisionen konstaterar att detta ger en obalans i myndighetens sammantagna styrning av den forensiska verksamheten.

Planering och uppföljning

Med utgångspunkt i myndighetens strategiska verksamhetsplan ska regioner och avdelningar årligen upprätta strategiska inriktningar som ska omfatta de prioriteringar och aktiviteter som bidrar till måluppfyllelsen. I den strategiska inriktningen för NFC¹⁸ uttrycks relaterat till delmålet ”Färre medborgare utsätts för brott och fler brott klaras upp”, att arbetet med ett snabbare forensiskt ärendeflöde måste ske i utredningsprocessen i samverkan med Noa, polisregioner och avdelningar. Internrevisionen har därutöver iakttagit att merparten av de nyckelaktiviteter som ska genomföras relaterar till NFC:s verksamhetsansvar. Det går därav inte att utläsa hur nyckelaktiviteterna ”Förstärka den forensiska processen avseende såväl resurs som metodik” och ”Utveckla förmågan till informationsinhämtning för brott med it-relevans avseende teknik och metodik för den forensiska verksamheten” ska bidra till att processen säkerställer att resultat uppnås inom verksamheten. Det finns enligt internrevisionen även svårigheter att utläsa om och även hur horisontella

¹⁷ Se t.ex. ”It-forensisk verksamhet inom polismyndigheten. It-forensisk verksamhet 2020–2024.”, där syftet med dokumentet beskrivs som ”att med Polismyndighetens övergripande mål och strategiska initiativ som grund definiera strategin för den it-forensiska verksamheten inom Polismyndigheten.”

¹⁸ A041.723/2020.

styr signaler i form av nyckelaktiviteter omhändertagits där NFC som processägare har huvudansvar för genomförandet.

Vid motsvarande genomgång av den strategiska inriktningen för Noa framgår att avdelningen ska delta i arbetet vid NFC med att förstärka den forensiska processen. Därutöver omnämns att Noa ska delta i NFC:s arbete med att utveckla förmågan till informationsinhämtning för brott med it-relevans, decentralisera enklare it-forensik och utveckla samverkan vad avser de mest avancerade cyberhoten. Med dessa skrivningar framställs bilden av att Noa, i och med beskrivningen om samarbete med NFC, beaktat nyckelaktiviteterna relaterat till forensisk förmåga. Därutöver har nyckelaktiviteter omhändertagits utifrån det tilldelade ansvaret som processägare för utredning och lagföring. Vid genomläsning av polisregionernas strategiska inriktningar är aktiviteter med koppling till forensiska stationer det mest framträdande. Därutöver råder stor variation mellan polisregionerna i de aktiviteter som beskrivs i de strategiska inriktningarna.

I den strategiska verksamhetsplanen framgår att indikatorer kopplade till delmålen i den strategiska verksamhetsplanen ligger till grund för uppföljningen. Internrevisionen har dock inte noterat specifika indikatorer eller mått för uppföljning vad avser myndighetens forensiska verksamhet. Motsvarande iakttagelser görs vid genomgång av de strategiska inriktningarna vid NFC, Noa och polisregionerna relaterat till nyckelaktiviteten "Förstärka den forensiska processen avseende såväl resurs som metodik". Beskrivningar relaterat till uppföljning har formuleringar av mer generell karaktär där exempelvis "tertialdialog", "följs upp regelbundet" och "ledningsgrupp" omnämns. Vilka aktiviteter som ska följas upp för att mäta tilltänkt effekt anges dock inte.

Värt notera i sammanhanget är att myndighetens nationella månadsuppföljning, som redovisas i förhållande till Polismyndighetens tre långsiktiga mål, inrymmer rubriken *Forensisk verksamhet* med "indikatorer avseende NFC". I avsnittet redovisas ärenden och handläggningstid, personprover avseende DNA samt fingeravtryck. Internrevisionen ställer sig frågande till ansatsen för dessa nationella indikatorer eftersom precisa målformuleringar och indikatorer för den forensiska verksamheten respektive den forensiska processen inte uttrycks i den strategiska verksamhetsplanen. Dessa nationella indikatorer och tillhörande mått för uppföljning av forensisk verksamhet har inte heller iakttagits i de regionala strategiska inriktningarna som granskats av internrevisionen. Med grund i dessa iakttagelser gör internrevisionen tolkningen att indikatorerna för de resultat som presenteras har sitt ursprung i den uppföljning som görs av den forensiska verksamhet som bedrivs inom NFC. De mått som används är framtagna i ett annat syfte och inte för att visa resultat i förhållande till nyckelaktiviteten avseende

forensiska processen som relaterar till delmålet ”Färre medborgare utsätts för brott och fler brott klaras upp”.

Vidare beskrivs i den strategiska verksamhetsplanen att nyckelaktiviteterna följs upp tertialsvis. I det underlag för resultatdialog med NFC som internrevisionen tagit del av uppvisar NFC avvikelser relaterat till nyckelaktiviteten ”Förstärka den forensiska processen avseende såväl resurs som metodik”. NFC redovisar att ”resurser för att driva process- och kvalitetsarbete är begränsade, vilket påverkar förmågan att på ett kontrollerat sätt implementera ambitionshöjande åtgärder och följa upp att effekt nås av dessa. NFC:s operativa utmaningar (resultatutvecklingen) riskerar också att påverka omfattningen på resurser som avsätts till arbete med process och kvalitet, vid sidan av åtgärder med fokus på att ge direkt ”operativ effekt”. Rådande utmaning med att planera och följa upp nyckelaktiviteter som processägare parallellt med motsvarande uppdrag inom tilldelat verksamhetsansvar har även beskrivits vid de intervjuer internrevisionen genomfört. Internrevisionen kan konstatera att de horisontella processerna och den vertikalt orienterade funktionsorganisationen på så sätt ställer krav på samma verksamhet.

Den vidsträckta formuleringen av nyckelaktiviteten ”Förstärka den forensiska processen avseende såväl resurs som metodik” uppfattar internrevisionen försvårar möjligheterna till uppföljning. Iakttagelserna visar vidare att förutsättningarna till samlad uppföljning av myndighetens forensiska verksamhet är begränsade då indikatorer inte finns uttalade. Detta i sin tur begränsar möjligheterna att följa utvecklingen och ge en bild av måluppfyllelsen.

Organisering, uppgifts- och ansvarsfördelning

Internrevisionen konstaterar att enligt tilldelat ansvar i AO är chefen för Noa och chefen för NFC både processägare och verksamhetsansvariga.

Polismyndighetens processägare har ansvar för att bl.a. beskriva processerna, deras syften och avgränsningar samt kartlägga beroenden till andra processer.¹⁹ Vid granskningstillfället efterfrågade internrevisionen processbeskrivningar för UL-processen respektive den forensiska processen från både Noa och NFC. Noa svarade att utredningsprocessen inte är nedtecknad och fastställd och NFC svarade att det finns en processbild men att inte heller denna är fastställd. Det underlag som internrevisionen fick från NFC är en processbeskrivning för den forensiska ärendehanteringens samt den it-forensiska processen. I och med att vare sig processen för UL respektive

¹⁹ Polismyndighetens handbok för processansvar, PM 2019:21, sidan 7.

den forensiska processen är beskrivna saknas enligt internrevisionen förutsättningar att utläsa hur processerna förhåller sig till varandra

De intervjuade är av uppfattningen att processfördelningen inte är verksamhetslogisk och att ansvarsfördelningen med den forensiska verksamheten avskild från processägarskapet UL inte gynnar myndighetens brottsbekämpande uppdrag. I sammanhanget kan t.ex. nämnas de utmaningar som initierat projektet Exegi²⁰ där det i projektdirektivet beskrivs att ”Det bedöms finnas en obalans mellan utredningsverksamhetens efterfrågan och den forensiska verksamhetens förmåga att utföra undersökningar”. Här menar internrevisionen att det trots pågående åtgärder inom respektive processägares försorg är otydligt vem som har huvudansvaret för att säkerställa effektivitet.²¹

Processägarna uppger att de hanterar den i grunden ologiska processindelningen genom ett bra samarbete dem emellan. Internrevisionen noterar dock att samverkan mellan de berörda processägarna som regel handlar om vertikala frågor och inte om horisontella (processuella). Utifrån vad som framkommit i intervjuerna konstaterar internrevisionen också att samverkan tenderar att bli personberoende och hanteras inte utifrån en särskild fastlagd struktur eller systematik med utgångspunkt i Polismyndighetens processorienterade arbetssätt. I samband med genomförda intervjuer med verksamheten efterfrågades mer systematiska samverkansformer med större fokus på att förbättra utredningsverksamheten.

Internrevisionens konstaterar med stöd av genomförda intervjuer att processägaren för UL över tid har haft en relativt svag förmåga att förmedla utredningsverksamhetens behov av forensiska åtgärder. Ett exempel på detta är att processägaren för UL inte kunnat beskriva ett prognosticerat kapacitetsbehov av forensiska undersökningar. Av

intervjuerna framgår också att NFC motsatsvis inte varit tillräckligt lyhörd för de behov som framförts från processägaren för UL och verksamheten i polisregionerna. Det har också framförts en uppfattning om att det är NFC som sätter agendan för vad som ska undersökas vid t.ex. spårundersökningar utifrån en bedömning av den egna kapacitetsförmågan utan att fullt ut beakta de rättsliga krav som ställs på en förundersökning.

Internrevisionen har vid granskningen även noterat att det finns en viss benägenhet att lösa ut utmaningar i den löpande forensiska verksamheten

²⁰ Beslut A540.499/2021 Uppdrag Exegi – långsiktig och hållbar forensisk förmåga.

²¹ Arbetsordningen 3 kap. 3 §.

genom tillsättande av projekt, t.ex. Vilgot och Exegi. Internrevisionen är av uppfattningen att detta inte är ändamålsenligt då det innebär en överbyggnad av linjeverksamheten. Därtill har även noterats att Exegi har en tidsplan för genomförandet från januari 2022 till och med december 2022. Redan 2016 respektive 2017 påpekade Statskontoret²² och Riksrevisionen²³ i två separata granskningar att ineffektiva arbetsprocesser är den enskilda faktor som i störst utsträckning fördröjer hanteringen av forensiska undersökningar och att resursanvändningen i den forensiska organisationen är ineffektiv.

Avslutningsvis konstaterar internrevisionen i denna del att den forensiska verksamheten har ett relativt litet utrymme i de diskussioner som förs i NOLG. Av genomförda intervjuer framkommer att NOLG enbart hanterar de forensiska verksamhetens utmaningar som är av operativ karaktär med bäring på utredningsverksamhetens behov.

I intervjuerna omnämns svårigheter att med grund i en helhetsbild kunna inventera, identifiera och omhänderta kärnverksamhetens sammantagna behov relaterat till myndighetens forensiska förmåga, t.ex. avseende metodutveckling och utbildning. Det framgår att inventering och identifiering av verksamhetens behov vare sig sker enhetligt, kontinuerligt eller systematiskt. Internrevisionen har även noterat att myndighetens nationella utvecklingsplan inte omfattar myndighetens forensiska verksamhet där istället NFC enligt arbetsordningen har ansvar för den forskning och utveckling som ska ske inom detta område. För denna verksamhet är en särskild strategi under upprättande vid NFC.

Vidare beskrivs vid intervjuerna den inneboende komplexiteten med två skilda processägare som i ett kompetensförsörjande sammanhang inte alltid har en gemensam syn på kärnverksamhetens behov och prioritering av kompetens. Internrevisionen har vid intervjuerna uppfattat att man i regionerna uttrycker en oro för att verksamhetens kompetensbehov på kort- och lång sikt därför inte identifieras på ett systematiskt och tillförlitligt sätt. I sammanhanget omnämns särskilt IT-kompetens och den forensiska kompetensen inom ingripandeverksamheten (IGV).

²² Statskontoret 2016:2, Häktningstider och forensiska undersökningar. Förslag för en snabbare forensisk process.

²³ RIR 2017:16, Från spår till bevis – Polisens forensiska organisation.

Bedömning

Granskningen visar att det vid myndigheten finns styrdokument som uttrycker målformuleringar på kort- och lång sikt och som tillsammans med nyckelaktiviteter pekar ut den strategiska inriktningen för verksamheten. Internrevisionen bedömer dock med grund i gjorda iakttagelser att det vid myndigheten inte finns någon övergripande mål-bild, gemensam färdplan eller nationella prioriteringar vad avser den forensiska verksamheten. Det har även visat sig vid genomläsningen av regionernas strategiska inriktningar att den nyckelaktivitet som syftar till att förstärka den forensiska processen inte ger en tydlig förväntan på vad myndigheten ska åstadkomma. Internrevisionen bedömer att det finns risk för svårförenliga målsättningar och målkonflikter i och med att den forensiska processen ges egna styr signaler vilka är avskilda från den strategiska styrningen av utredningsverksamheten. Utgångspunkten för myndighetens styr signaler bör enligt internrevisionen ha sin grund i att forensiska åtgärder är ett medel för att uppnå målsättningar inom utredningsverksamheten. Med avsaknad av en konkretiserad färdväg för myndighetens forensiska verksamhet, som en del av den utredande verksamheten, bedömer internrevisionen att det finns risk för att verksamheten bedrivs ineffektivt. Detta i sin tur begränsar möjligheten att nå den önskade förflyttningen mot 2024. Internrevisionens bedömning är att den befintliga strategiska styrningen av den brottsutredande verksamheten (UL-processen) omhändertar/täcker in den forensiska verksamheten/processen.

Det har vid granskningen därutöver framkommit att den process- och verksamhetslogik som präglar den forensiska verksamheten genererar flera aktörer med skilda uppgifter och ansvar. Internrevisionen bedömer att de dubbla ledningsroller som denna struktur medför komplicerar styrningen av den forensiska verksamheten²⁴. Det faktum att avdelningscheferna vid NFC respektive Noa är både processägare och verksamhetsansvariga menar internrevisionen begränsar deras förutsättningar att på ett tillfredställande sätt omhänderta styr signaler, planera och följa upp den forensiska verksamheten. Detta kan även medföra att väsentliga risker inte uppmärksammas och hanteras. Uppföljningen av den forensiska verksamheten ur ett processperspektiv är utifrån internrevisionens iakttagelser bristfällig. Den uppföljning som NFC redovisar begränsas i allt väsentligt till avdelningens verksamhetsansvar för den laborativa verksamheten. Detta leder då också till en obalans i uppföljningen mellan de tre pelarna i den forensiska processen.

²⁴ Se också från Ekonomiavdelningen ”Polisens processstyrning – förtydligande av processansvar och processtyrning för ökad helhetssyn och samordning”, dnr. A685.424/2020, sidan 7 - 8.

Internrevisionen bedömer att med nuvarande ordning sammanblandas styrningen av den forensiska verksamheten och den forensiska processen vilket får konsekvenser i arbetet med planering och uppföljning.

Internrevisionen konstaterar att det därav finns risk för att en enhetlig och effektivitet forensisk verksamhet inte kan säkerställas samt att förväntade resultat inte kan uppnås. Den generella problematiken med parallella ledningsroller förstärks ytterligare av att ingen av de två processerna har kartlagts vare sig för enskilt eller tillsammans vilket enligt IR begränsar möjligheterna till en adekvat uppgifts- och ansvarsfördelning.

Internrevisionens bedömning förstärks ytterligare av att Noa och NFC inom ramarna för det tilldelade ansvaret för huvudprocessen UL respektive den forensiska processen, redovisar en samsyn om att nyckelaktiviteterna ”Förstärka den forensiska processen avseende såväl resurs som metodik” och ”Utveckla förmågan till informationsinhämtning för brott med it-relevans avseende teknik och metodik för den forensiska verksamheten” berör båda dessa avdelningars nuvarande processansvar.

Sammantaget bedömer internrevisionen att det saknas behov av explicit strategisk styrning av den forensiska verksamheten. Denna bedömning förstärks av att även de strategiska inriktningar som upprättas av regionerna på motsvarande sätt integrerar forensik i utredningsverksamheten.

Internrevisionens bedömning är att samverkan mellan processägarna NFC och UL handlar om vertikala frågor snarare än horisontella. Internrevisionens bedömning är också att UL över tid har haft svag påverkan på den forensiska verksamhetens förmåga att beakta och tillvarata utredningsverksamhetens behov och att NFC motsatsvis inte varit tillräckligt lyhörd. En konsekvens av detta är att NFC har fokuserat på den laborativa verksamheten varför den forensiska fältverksamheten blivit eftersatt ur ett processperspektiv och istället fått hanteras inom regionernas verksamhetsansvar. Avsaknad av tydlig kravställning från processägaren för UL på NFC:s forensiska förmåga och processägarskap har medfört att verksamheten vid NFC tagit sin utgångspunkt i den egna kapaciteten snarare än i utredningsverksamhetens behov. Det framstår exempelvis som oklart vem som har ansvaret för att implementera forensiken i utredningsverksamheten. Den otydliga uppgifts- och ansvarsfördelningen begränsar också förutsättningarna till en sammanhållen kompetensförsörjning av Polismyndighetens forensiska förmåga. Dragkampen mellan de vertikala och de horisontella synsätten i Polismyndigheten resulterar i detta sammanhang i att HR:s roll begränsas till att utgöra en ”samordnare” istället för att verka som en aktör i den strategiska kompetensförsörjningen av den forensiska förmågan.

En ytterligare otydlighet i sammanhanget är att den forensiska utbildningsverksamheten (den traditionella kriminaltekniken) ligger utanför

den ordinarie kompetensförsörjningsstrukturen i myndigheten och istället hanteras självständigt av NFC. Detta är en avvikelse från AO som stadgar att HR är processägare för Polismyndighetens utbildningsverksamhet²⁵ och som en del i detta ansvar för i vilken utsträckning Polismyndighetens pedagogiska inriktning ska tillämpas²⁶.

Internrevisionens sammantagna bedömning i denna del är att det är otydligt vem som fångar och beskriver verksamhetens behov av kompetensutvecklande insatser. Internrevisionen anser att med en mer sammanhållen kravställning avseende kompetensförsörjningen av den forensiska verksamheten skulle HR ges bättre förutsättningar att utgöra en strategisk aktör till skillnad mot den roll man i dagsläget beskriver som ”samordnare”.

Organiseringen av den forensiska utvecklingsverksamheten skiljer sig från övrig utvecklingsverksamhet. Internrevisionens bedömning är att det därför kan finnas en risk för att detta kan medföra en negativ påverkan på möjligheten att tydliggöra och kommunicera utredningsverksamhetens krav på den forensiska förmågan. Detta blir särskilt tydligt i de delar som avser den yttre personalens möjligheter att vidta forensiska åtgärder i initialskedet av en brottsutredning.

Internrevisionens bedömning är att NFC:s verksamhetsansvar i allt väsentligt är begränsat till laborativ verksamheten i Linköping och vid regionerna. Detta leder till att NFC:s processansvar har ett tydligt fokus på laborativ verksamheten och på den forensiska verksamhet som bedrivs av de forensiska sektionernas kriminaltekniker/forensiker. Den fältoperativa verksamhet som hanteras av personalen i den yttre verksamheten/ingripandeverksamheten hamnar av detta skäl på undantag.

Internrevisionens bedömning är att NOLG hanterar forensiken genom punktinsatser. Detta leder till att helhetsperspektivet i termer av effekter för UL riskerar att förbises då de forensiska frågorna inte behandlas inom ramen för en systematiserad struktur.

²⁵ AO 3 kap. 21 §.

²⁶ PM 2016:55. Syftet med den pedagogiska inriktningen är att slå fast generella principer för lärande och undervisningsmetodik, former för lärande och bedömning som bidrar till hög kvalitet hos myndighetens olika kompetensutvecklingsinsatser, hos såväl kurser som andra former av kompetensutvecklingsinsatser, utifrån verksamhetens behov, förutsättningar och ekonomiska ramar. Den pedagogiska inriktningen ska därmed ge förutsättningar för kompetensutvecklingsmetoder vilka bidrar till skapandet av en lärande organisation och som samtidigt är pedagogiskt kvalitativa och kostnadseffektiva.

Rekommendation

Rekommendation 4.1.1

Orange – Väsentlig brist

Internrevisionen rekommenderar att Polismyndigheten i målformuleringar för myndighetens utredningsverksamhet inkluderar den strategiska inriktningen för den forensiska verksamheten och därigenom stärker förutsättningarna för styrning, verksamhetsplanering och uppföljning.

Konsekvensen av om rekommendationen inte följs är att Polismyndigheten saknar en styrning av den forensiska verksamheten som tar sin utgångspunkt från utredningsverksamhetens behov. Detta kan leda till att uppställda mål inte nås och/eller medför betydande negativa konsekvenser för verksamheten.

Rekommendation 4.1.2

Orange – Väsentlig brist

Internrevisionen rekommenderar att NFC i sitt fortsatta arbete med att stärka process- och verksamhetsansvaret beaktar den fältoperativa- och utredande verksamheten.

Konsekvensen av om rekommendationen inte följs är att Polismyndighetens styrning av den forensiska verksamheten inte är verksamhetslogisk och att detta kan leda till att uppställda mål inte nås och/eller medför betydande negativa konsekvenser för verksamheten.

4.2 Extern styrning

Avsnittet har inriktats mot statsmaktens styrning av Polismyndigheten.

Iakttagelser

Statlig förvaltning syftar till att ge statliga myndigheter verktyg och förutsättningar för att kunna genomföra de beslut som regeringen och riksdagen har fattat. Mot bakgrund av den beskrivning som inledningsvis lämnats i avsnitt 3, konstaterar internrevisionen att regeringen utövar en långtgående detaljstyrning i och med regleringen av huvudansvaret för den forensiska processen i Polismyndigheten.

Bedömning

Att i polislagen och förordningen med instruktionen för Polismyndigheten dels peka på operativ ansvarsfördelning av den forensiska verksamheten och dels fastställa vilken avdelning som ska ha huvudansvaret för den forensiska processen kan anses vara ett avsteg från den svenska modellen med en långt driven självständig verksamhetsutövning för de statliga myndigheterna. Internrevisionens bedömning är att detta innebär en begränsning av polismyndighetens möjlighet att genom egna beslut över tid anpassa sin organisation utifrån nya förutsättningar.

Rekommendation 4.2.1

Orange – Väsentlig brist

Internrevisionen rekommenderar att Noa och NFC fortsätter att stärka samverkan mellan den forensiska verksamheten och utredningsverksamheten, arbetet bör dock tydligare formaliseras för att undvika personberoende. På sikt bör inriktningen vara att den forensiska processen på ett tydligare sätt underställs utredningsprocessen. I detta arbete bör särskilt beaktas de begränsningar som reglering av huvudansvaret för den forensiska processen i polislagen och förordningen med instruktion för Polismyndigheten kan innebära.

Konsekvensen av om rekommendationen inte följs är att Polismyndighetens styrning av den forensiska verksamheten inte är verksamhetslogisk och att detta kan leda till att uppställda mål inte nås och/eller medför betydande negativa konsekvenser för verksamheten.

5 Sammanfattande bedömning av revisionsfrågan

Internrevisionen har granskat och bedömt om den strategiska styrningen av den forensiska verksamheten är ändamålsenlig. Granskningen har inriktats mot den externa- och interna styrningen och syftet med granskningen är att bedöma den interna styrningen och kontrollen.

Vad avser den *interna styrningen* bedömer internrevisionen att det finns *väsentliga brister* vad avser de faktorer som har granskats relaterat till Polismyndighetens styrning av den forensiska verksamheten. Sammantaget visar granskningen att den forensiska verksamheten inte bör hållas avskild

från styrningen av utredningsverksamheten utan istället på ett tydligare sätt inrymmas i en gemensam färdplan. Detta för att mer ändamålsenligt kunna formulera mål, utforma styr signaler och bedöma måluppfyllelse. Det finns annars risk för att utredningsverksamheten inte bedrivs effektivt och att medlen inte används till avsedda ändamål. Internrevisionen bedömer vidare att modellen med forensisk verksamhet avskild från processägarskapet UL inte gynnar myndighetens brottsbekämpande uppdrag. Internrevisionen har även noterat att organiseringen av forensisk utvecklingsverksamhet och utbildningsverksamhet skiljer sig från ordinarie strukturer och tillhörande ansvarsfördelning inom myndigheten.

Beträffande den *externa styrningen* har internrevisionen iakttagit att regeringen utövar en långtgående detaljstyrning av den forensiska verksamheten. Med nuvarande reglering begränsas Polismyndighetens möjligheter att självständigt organisera den egna verksamheten och att genom egna beslut över tid anpassa sin organisation utifrån nya förutsättningar

Sammanfattningsvis bedömer internrevisionen att det finns väsentliga brister i den interna styrningen och kontrollen vad avser den strategiska styrningen av den forensiska verksamheten. För att förbättra den interna styrningen och kontrollen så att den strategiska styrningen ska bli mer ändamålsenlig har internrevisionen lämnat tre rekommendationer.

Datum 2022-12-13

Informationsklass Öppen

Diariernr, ärende A678.983/2021

Saknr 977

Polismyndigheten

Beslutsprotokoll RPC 148/2022

Beslutande	Rikspolischefen Anders Thornberg
Föredragande	Verksamhetsutvecklaren Johan Gunnarsson
Övriga som deltagit i den slutliga handläggningen	Avdelningschefen Gunilla Hedwall <i>GH</i> Avdelningschefen Martin Valfridsson <i>MV</i>
Ärende	Beslut med anledning av internrevisionens granskning av styrning av den forensiska verksamheten.
Beslut	Internrevisionen har granskat styrningen av den forensiska verksamheten. Polismyndigheten beslutar att bilagd åtgärdsplan ska genomföras.
Kostnad	-
Finansiering	-

Vid protokollet

Johan Gunnarsson

Justeras

Anders Thornberg

Sändlista	Kopia till
Samtliga polisregioner och avdelningar	Arbetstagarorganisationer
Internrevisionen	Skyddsorganisationen

Polismyndigheten
Internrevisionen

Åtgärdsplan: Granskning av strategisk styrning av den forensiska verksamheten

Åtgärder med anledning av internrevisionens rekommendation 4.1.1	
Åtgärder	Noa och NFC ska ha ett fortsatt gemensamt fokus på att integrera perspektiv på utredningsverksamhet och forensisk verksamheten i målformuleringarna för respektive verksamhet.
Kommentarer	<p>Noa och NFC ser liksom IR ett behov av att utveckla styrning, verksamhetsplanering och uppföljning. Pågående arbete med att formulera nationella operativa mål är ett exempel på att detta redan sker, och där samverkan är tät mellan utredningsverksamhet och forensisk verksamhet såväl gällande formuleringar av mål som i ”hur-frågor”. Det påbörjade arbetet med strategi 2030 ger ytterligare möjligheter att förstärka detta gemensamma arbete.</p> <p>NFC och Noa ser samtidigt att exempelvis Polismyndighetens strategi för utredningsverksamheten, PM 2021:10, (utredningsstrategin) redan innehåller styrning även av den forensiska verksamheten vid NFC, men också den vid polisregionerna.</p>
Ansvarig	Noa och NFC
Tidplan	Åtgärden ska vara genomförd senast 2023-10-31

Åtgärder med anledning av internrevisionens rekommendation 4.1.2	
Åtgärder	NFC ska omhändertaga rekommendationen inom ramen för pågående aktiviteter för att stärka process- och verksamhetsansvaret.
Kommentarer	<p>Enligt NFCs och Noas mening är att flera åtgärder som omhändertar IRs rekommendation redan är beslutade eller pågående, och i något fall pågår beredning av beslut eller ytterligare åtgärder.</p> <p>För fältverksamheten har beslut fattats om kvalitetssäkring av fältarbete¹ samt att beslut har fattats om kompetenskrav och olika utbildningar för personal i fältverksamheten². Vidare bereds för närvarande t.ex. ett beslut om kompetenskrav för IGV-personal.</p> <p>Samverkan med NFC inom ramen för den utredande verksamheten sker genom att NFC deltar i olika forum där den utredande verksamhetens behov diskuteras och hanteras, t.ex. NOLG, RUE-chefsforum, Noas ULG. NFC deltar även i arbetet med framtagandet av nationella operativa mål samt i arbetet med implementeringen av utredningsstrategin.</p> <p>NFCs förestående organisationsförändring 2023 syftar till att stärka den strategiska samordningen av områdena process, kvalitet, FoU och kompetens. Vidare syftar organisationsförändringen till att stärka NFCs förmåga att vara en viktig del av den brottsutredande verksamheten och därigenom ytterligare stärka förmågan att beakta den fältoperativa- och utredande verksamheten.</p> <p>Mot bakgrund av ovanstående anser NFC och Noa att det för närvarande saknas skäl att föreslå nya åtgärder med anledning av IR:s granskning, men att pågående arbeten ska beakta rekommendationen.</p>
Ansvarig	NFC
Tidplan	Genomförande sker utifrån respektive pågående aktivitets tidplan.

¹ NFC-beslut 48/2021 (A598.505/2021)

² NFC-beslut 40/2021 (A537.652/2021), NFC-beslut 44/2021 (A561.476/2021) och NFC-beslut 13/2022 (A084.682/2022)

Åtgärder med anledning av internrevisionens rekommendation 4.2.1	
Åtgärder	Noa och NFC ska gemensamt se över och förtydliga hur samverkan mellan utredningsverksamheten och den forensiska verksamheten kan stärkas med beaktande av processägarskap och verksamhetsansvar. I arbetet ska en översyn av befintliga forum för samverkan, ledning och styrning inkluderas.
Kommentarer	<p>Noa och NFC konstaterar i likhet med IR att en samverkan redan finns, i olika typer av forum, mellan den utredande verksamheten och den forensiska verksamheten. Den gemensamma bedömningen är också att samverkan utvecklas positivt över tid, med beaktande av komplexiteten i de båda uppdragen. Exempel på forum med gemensamt deltagande är samverkansforum mellan Noa, NFC och Åklagarmyndigheten, strategiskt forum för förmågeutveckling samt verksamhetsutvecklingsrådet för UL-processen (VUR-UL). Inom ramen för VUR-UL omhändertas frågor om övergripande operativ förmåga för brottsutredningar och därigenom finns även ett forensiskt perspektiv.</p> <p>Formuleringen av föreslagen åtgärd utesluter inte att perspektiv tas också på den del av IR:s rekommendation som avser ett framåtsyftande perspektiv, att den forensiska processen på ett tydligare sätt underställs utredningsprocessen. Noa och NFC ser dock inte att det finns anledning att göra den frågan explicit och inriktande i åtgärdsförslaget.</p>
Ansvarig	Noa och NFC
Tidplan	Åtgärden ska vara genomförd senast 2023-10-31